

Kâr Payı Avansının TFRS 1 ve TFRS 10 Kapsamında Değerlendirilmesi: İlk Uygulama ve Konsolidasyon Açısından Bir İnceleme

Assessment of Dividend Advances under IFRS 1 and IFRS 10: A Review from the
Perspective of Initial Application and Consolidation

Ali ÖZBEK ^a

^a İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Ekonomi ve Finans Bölümü, İstanbul, Türkiye.

aozbek@gelisim.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma Türkiye’de uluslararası finansal raporlama standartlarını uygulamakla yükümlü olan işletmeler açısından büyük bir önem ihtiva eden Kâr payı dağıtımının, ülkemizde uygulanan Türkiye finansal raporlama standartlarından olan TFRS 1 ve TFRS 10 standartları çerçevesinde ele alınarak değerlendirilmesidir. Kâr payı avansı, işletmelerin dönem sonlarında elde ettikleri kârların daha kesinleşmeden önce belirli koşullar altında ortaklarına yapılan kâr dağıtımı olarak görülebilir. Türk vergi mevzuatında ise işletmelerin elde etmiş oldukları kâr paylarının, daha öncesinde kâr payı avansı şeklinde dağıtılması mümkün olmakla beraber; TFRS açısından ele alınan bu durum doğrudan kâr dağıtımı olarak görülmemektedir. Çalışma içerisinde kâr payı avans dağıtımının TFRS 1 ve grup şirketleri bakımından konsolidasyon sürecinde TFRS 10 standardı açısından da bilgi verilmiştir. Çalışmanın özellikle finansal raporlama uygulamalarında kural bazı yaklaşımların terk edilerek ilke bazı yaklaşımların kabul edilmesiyle birlikte, kâr payı avans dağıtımının ihtiyatlılık ve gerçeğe uygun sunum ilkeleri doğrultusunda sınıflandırmada ve finansal tabloların güvenilirliğini artırma yolunda önemli katkılar sağlayacağı tespit edilmiştir. Ayrıca bu çalışma işletmelere ve uygulayıcılara, finansal tablolarını oluştururken kâr payı avans uygulamasıyla ilgili önceki muhasebe uygulamalarından kaynaklanan ya da TFRS hükümlerine uyum göstermeyen muhasebe kayıtlarından dolayı yeniden düzenlenmesine ve değerlendirilmesine yardımcı olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Kâr Payı Avansı, TFRS 1, TFRS 10.

Gönderme Tarihi: 19 Temmuz 2026

Kabul Tarihi: 7 Eylül 2026

Makale Kategorisi: Araştırma Makalesi

ABSTRACT

This study examines dividend distribution, a crucial aspect for businesses in Turkey obligated to apply international financial reporting standards, within the framework of Turkish Financial Reporting Standards (TFRS 1 and TFRS 10). Advance dividend distribution can be defined as the distribution of profits earned by businesses at the end of a period to their shareholders under certain conditions before the profits are finalized. While Turkish tax legislation allows for the prior distribution of dividends in the form of advance dividends, this is not considered a direct dividend distribution under TFRS. The study also provides information on advance dividend distribution under TFRS 1 and, in the context of consolidation for group companies, under TFRS 10. The study concludes that, particularly with the shift from rule-based to principle-based approaches in financial reporting practices, advance dividend distribution will significantly contribute to classification and increased reliability of financial statements in line with prudence and fair presentation principles. This study also assists businesses and practitioners in readjusting and evaluating their financial statements regarding advance dividend payments, addressing accounting entries that may arise from previous accounting practices or that do not comply with IFRS provisions.

Keywords: Accounting, Advance Dividend, TFRS 1, TFRS 10.

Received: 19 July 2026

Accepted: 7 September 2026

Article Classification: Research Article

Önerilen Atıf/Suggested Citation

Özbek, A. (2026). Kâr Payı Avansının TFRS 1 ve TFRS 10 Kapsamında Değerlendirilmesi: İlk Uygulama ve Konsolidasyon Açısından Bir İnceleme, İşletme Akademisi Dergisi, 7 (3), 179-186.

1. GİRİŞ

İşletmelerin ticari nitelikteki faaliyetlerinin devamlılığı ve varlıklarını kaybetmemeleri açısından kârlılık önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Kârın ne şekilde elde edildiği, yani işletmelerin ana faaliyet konusuna giren iş ve işlemlerden mi yoksa ana faaliyet konusu dışındaki işlemlerden mi kaynaklandığıda önem arz etmektedir. Bu noktada işletmelerin kârın ortaklara dağıtılmasının ya da işletme içerisinde kalmasında çeşitli kurallara tabi olduğu aşikâr bir durumdur.

Ülkemizde işletmelerin ihtiyaç duyduğu muhasebe uygulamaları gerçekleştirilirken Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları/Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve Vergi Kanunları çerçevesinde düzenlemeler yapılmaktadır (Yalçın, 2019: 321). Kâr dağıtımı yapılırken gelişigüzel ya da rastgele değil; Türk Ticaret Kanunu'yla birlikte ilgili yasal mevzuat çerçevesinde yapılması gerektiği ve ilgili işletmelerinde TFRS'ye (Türkiye Finansal Raporlama Standartları) uygun şekilde finansal tablolarını düzenlemek zorunda olduğu bilinen bir durumdur. Ancak uygulamada yaşanan eksikliklerin ya da aksaklıkların giderilmesi gerekmektedir.

Uluslararası alanda işletmelerin gelişimi ve işletmelerin büyümesiyle birlikte finansal raporlamanın önemi hızla artmış, uluslararası finansal raporlamada kural bazlı yaklaşım terkedilerek ilke bazlı yaklaşım kabul edilmiştir. Ülkemizde de uluslararası finansal raporlamanın önemi her geçen gün önemi artmış ve yansıması olarak ülkemizde TFRS (Türkiye Finansal Raporlama Standartları) ortaya çıkmıştır. Ülkemizde vergi mevzuatı açısından kâr payı avansının dağıtımının yapılabilmesi mümkün olmakta beraber bu uygulamanın TFRS açısından ele alınması farklı şekilde değerlendirilmesi mümkündür.

Kâr payı avansı, işletmelerin hesap dönemi içerisinde elde etmiş oldukları üç, altı ve dokuz aylık ara dönem mali tablolarda kazanmış oldukları kârlarını genel kurul kararı alınması şartıyla dönem içerisinde dağıtabilecek kâr tutarları olarak ifade edilebilir (Bozdemir, 2017: 15).

Kâr payı avansıyla birlikte işletmeler dönem içerisinde henüz kesinleşmemiş olan dönem kârları üzerinden avans dağıtımı yapılması suretiyle kârlarının bir kısmını daha önceden almış olurlar. Böylece yapılan ödemeler ön kâr ödemesi şeklinde olduğu için TFRS hükümlerince tahakkuk esas ve ihtiyatlılık ilkeleriyle bağlantılıdır. Çalışma kâr payı avansının TFRS 1 ve TFRS 10 standartları çerçevesinde iki önemli kritik standart içerisinde ele alınmaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Ülkemizde pay sahiplerinin haklarının korunması bakımından ve ortaklık kâr payından faydalanabilmesi nedeniyle zorunlu yasal düzenlemeler yapılmıştır. Dünyada yaşanan hızlı gelişimler doğrultusunda ülkemizde de ihtiyaçlara cevap verebilmek amacıyla hazırlanan 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile ilk kez Türk hukuku çerçevesinde kâr payı avansı kavramı gündeme getirilmiştir. Sermaye Piyasası Kanunu çerçevesinde sunulan kâr payı avansı uygulamasına geçişin temel nedenlerini şu şekilde sıralamak mümkündür (Arslanalp, 2013: 1-2):

- Tasarruf mevduatı sahiplerinin fonlarını diğer menkul kıymetlerde ya da bankalarda mevduatlarını değerlendirmeleri,
- Yapılan işin niteliği çerçevesinde elde edilecek kârın hesap döneminin sonunda değil, kârın iş bitiminde ortaklara dağıtılması, (Örneğin inşaat işiyle uğraşan işletmelerde)
- Pay sahiplerinin başka bir geçim kaynağı olmaması durumunda işletmeden örtülü kazanç dağıtımıyla para çekmeleri.

İşletmelerin sürekliliği kavramı gereği işletmelerin kâr elde etmesi bir zorunluluktur. Aksi takdirde işletmelerin sürekliliği tehlike altına girebilir. Ayrıca kâr işletmelerin büyümelerinin, gelişimlerinin ve yatırımlarının temel göstergelerinden birisi olabilir. İşletme ortaklarında, ortak oldukları pay oranında işletmeden kâr elde etmek, ihtiyaçlarını karşılamak ve geçimlerini sürdürmek isterler. Bu noktada ortaklar kâr dağıtımlarının yapılmasında dönem sonunu beklemeden dönem içinde ara dönemlerde kârın dağıtılması işlemine "Kâr payı avansı" denmektedir (Doğan ve Zozik, 2024: 36). İşletmeler kârlarının dağıtımında ya ortaklarına dağıtırlar ya da kendi işletmelerinde alıkoyarlar (Çatıkkaş vd., 2016: 439).

Literatürde kâr payı avansının dağıtılmasıyla ilgili sınırlı çalışmalar bulunmaktadır. Vergi mevzuatı karşısında kâr payı avansının dağıtılmasına ilişkin çalışmalar olmasına rağmen TFRS bağlamında kâr payı avansının dağıtımıyla ilgili sınırlı düzeyde çalışmalar yer almaktadır. Kâr payı avansının dağıtılmasıyla ilgili TFRS kapsamında finansal tabloların sunumuyla ilkeler ve temettülerin muhasebeleştirilmesi kapsamına giren konular yer almakta ve yorumlanmaktadır.

Tablo 1. Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Kâr Payı Avansı Bakımından Uygulama Alanları

TFRS Standartları	Ana Konu Kapsam Alanları	Kâr Payı Avanslarına Olan Etkisinin İncelenmesi
TFRS 1 (IAS 1)	Mali Tabloların Sunulması	Avans Ödemelerinin Yapılması ve Öz Sermayeden İndirim
TFRS 10 (IFRS 10)	Konsolide Edilmiş Mali Tablolar	Grup İçinde Eliminasyon Etkisinin Gerçekleşmesi ve Azınlık Paylarına Ait Düzenleme
TMS 10 (IAS 10)	Raporlama Döneminden Sonra Gerçekleşen Olaylar	Dönem Kapanışı Sonrası Avans Açıklamasının Sunulması
TMS 32 (IAS 32)	Finansal Araçların Sunulması	Borç ya da Öz Sermaye Şeklinde Sınıflandırmaya Tabi Tutulması
TMS 37 (IAS 37)	Kârşılıkların Ayrılması ve Şartlı Yükümlülüklerin Gerçekleşmesi	Geri Ödemesi Olacak Avans Ödemelerinde İşletmenin Gerekli Kârşılıkları Ayırması

TFRS'nin kâr payı avansına etkileri bakımından ana düzenleme alanları Tablo 1'de gösterilmiştir. Ancak çalışmamızda işletmeler tarafından en sık uygulama alanlarından birisi olan kâr payı avans uygulamasının, işletmelerin TFRS'ye ilk kez geçtiği dönemde TFRS hükümlerine göre nasıl düzeltileceği ve yine kâr payı avansının konsolide finansal tablolar içerisinde TFRS 10'a göre nasıl değerlendirileceği ilgili konular bakımından ele alınmıştır.

3. KÂR PAYI AVANSININ TFRS 1 KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

İşletme kuruluşlarında en temel amaçlardan birisi kâr elde etmektir. İşletmeden kâr elde eden ortaklar bu paydan alabilmek için çeşitli yollara başvururlar. Bunlardan birisi de kâr payı avansıdır (Açar, 2019: 185). Kârın tanımını yapacak olursak; ekonomik bir ilişkinin varlığı nedeniyle elde edilen maddi getirinin maliyetleri aşan kısmı olarak ifade edebiliriz. Kârı, mali kâr ve ticari kâr olarak ikiye ayırmak mümkündür (Ensarioğlu, 2026: 5).

Kâr payı avansının TFRS 1 kapsamında incelenmesinin temel gerekçesi ise; işletmelerin TFRS'ye ilk kez geçiş yaptığı tarihte kâr payı avanslarının mali tablolar içerisinde nasıl sınıflandırılacağı ve ölçüleceğinin belirlenmesi üzerinedir. Başka bir deyişle kâr payı avanslarının ilk geçişte TFRS hükümlerine göre yeniden değerlendirilmesi ve doğru olarak finansal durum tablosunda sunulmasının gereğidir.

İşletmeler daha önceden yapmış oldukları kâr payı avansı ile ilgili muhasebesel kayıt ve işlemlerini TFRS'ye ilk geçiş aşamasında, TFRS hükümlerince yeniden değerlendirmelidir. Bu değerlendirmeyi yaparken TFRS kapsamı içerisinde öz kaynak unsuru mu yoksa varlık ve yükümlülük olarak mı muhasebeleştirileceği belirlenmelidir. Böylece TFRS'ye uygun gerekli değerlendirme ve uygun kayıtların TFRS'ye geçiş tarihinde finansal durum tablosuna yansıtılması gerekmektedir.

Kâr payı, Türk Ticaret Kanunu (TTK) çerçevesinde anonim şirket içerisinde pay sahiplerine tanınan hak olarak görülebilir. Bu hak şirkete katılım yönünde kazanılan en temel mali haklardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır (Oktay, 2025: 215). Bu pay, işletme genel kurulunca alınan karar doğrultusunda ortaklara dağıtılan tutarlardır (Serder ve Çıplak, 2026: 44). Kâr payı avansı tanım olarak işletmelerin belli bir dönem boyunca elde etmiş oldukları kârlarının, dönem sonu kârının nihai olarak kesinleşmeden öncesinde yaptıkları geçici ödemeler olarak ifade edilebilir. Avans dağıtımı Türk Ticaret Kanunu (TTK) içerisinde belli hüküm ve şartlar dahilinde yer almakta olup önceden dağıtılan kârın, işletmenin dönem sonu kârının kesinleşmesiyle birlikte mahsup edilmesiyle işlem tamamlanmaktadır.

Türkiye finansal raporlama standartlarına göre yapılacak bir ödemenin kâr payı (temettü) olarak kabul edilmesi için şunların olması gerekmektedir:

- Kâr payı dağıtım kararının kesinlik kazanması,
- Dağıtılacak kârın işletmede yer alması ya da mevcut olması.

Avans tanım olarak öndelik olarak ifade edilebilir (TDK, 2026). Bir başka deyişle tahakkuk kesinleşmeden önce önden yapılan geçici ödemeler olarak tanımlanabilir. Kâr payı avansı ise, işletmelerin dönem sonunda elde edeceği kârlarının nihai olarak kesinleşmeden önce bir kısmının paylaşılması olarak görülebilir. Ancak TFRS açısından kâr payı avansının dağıtılması doğrudan bir kâr dağıtımı olarak yer almaz. Çünkü TFRS açısından kâr payı dağıtım kararının uygulanabilmesi için öncelikle kesinlik kazanması gerekmektedir.

TFRS 1 standardı gereğince finansal raporlama yapacak işletmelerin TFRS'ye ilk geçiş esnasında mali tablolarını gerçeğe uygun, doğru ve güvenilir bir şekilde sunup ortaya koyması gerekmektedir (TFRS1, 2019). Vergi mevzuatı çerçevesinde kâr payı avansı dağıtımı genel olarak öz kaynaklardan mahsup edilmek suretiyle yevmiye kayıtları yapılmaktadır. Ancak TFRS'ye geçiş sürecinde yapılacak bu uygulama yeniden gözden geçirilir ve değerlendirilir.

İşletmelerin TFRS 1 finansal tabloların sunumu standardı kapsamında yapması gerekli düzenlemeler şu şekildedir. İşletmelerin öz sermayeden düşülen meblağın iptalinin sağlanması ve ilgili meblağın ortaklardan alacaklar şeklinde sınıflandırılması daha uygun olacaktır. Bu tür düzeltme işlemleri mali tabloların gerçeğe uygun bir şekilde sunumunun yapılmasına olanak sağlayacaktır.

Geçiş sürecinde kâr payı avansı dağıtılması mali tablolar üzerinde önemli etkiler yaratabilir. Örneğin özsermaye azalabilir ya da işletmenin varlıklarında artışlar meydana gelebilir ya da işletmenin özsermaye kârlılığının yeniden şekillenmesi mümkündür.

Kâr payı avans dağıtım kararının TFRS 1 kapsamında muhaseleştirilmesine ilişkin örnek vaka olayı aşağıda gösterilmiştir.

Örnek Olay: ENBD A.Ş.'nin, Yönetim kurulu toplantısında 2025 yılında Eylül ayını kapsayacak şekilde ilk 9 aylık dönem için 20.000.000 TL tutarında kâr payı avans dağıtımı yönünde karar alınmıştır. Karar doğrultusunda işletme içerisinde avans dağıtımı yapılacaktır (Stopaj oranı %20). Kâr payı avans dağıtımı ile ilgili yevmiye kayıtları Tablo 2 ve Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 2. Yönetim Kurulu Kararının Alındığı Tarihte Yapılacak Yevmiye Kaydı

Hesap Adı	İlgili Hesabın Açıklaması	Borç	Alacak
540 Dağıtılmamış Kârlar	İşletme Kararı Gereğince Öz Sermayeden Düşülmesi	20.000.000	
331 Ortaklara Borçlar	İşletme Brüt Kâr Payı Yük.		20.000.000

Tablo 3. Ortaklara Fiilen Ödemenin Gerçekleşmesinde Yapılacak Yevmiye Kaydı

Hesap Adı	İlgili Hesabın Açıklaması	Borç	Alacak
331 Ortaklara Dağıtılan Avans Kâr Payı	Brüt yükümlülüğün fiilen gerçekleştirilmesi	20.000.000	
360 Ödenecek Vergi ve Fonlar (Stopaj Vergisi %20)	İlgili stopaj kesintisinin yapılması		4.000.000
102 Bankalar	Net ödemenin yapılması		16.000.000

TFRS 1 uyarınca yapılması gerekli kayıtlarda dipnotlarda dağıtılacak miktar, stopaj vergisi tutarı, karar tarih ve numarası, ödeme tarihide kayıt altına alınır. Çünkü verilecek bilgiler özellikle finansal tablo bilgi

kullanıcılarının kararlarını etkileyebilecek düzeyde olabilir ve bu yüzden işlemlerin finansal tablo bilgi kullanıcıları tarafından doğru anlaşılması gerekmektedir.

4. KÂR PAYI AVANSININ TFRS 10 KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Kâr dağıtımının yapılması ve temettü konusu gerek Türk Ticaret Kanunu gerekse vergi yasaları tarafından önemini her zaman korumayı başarmıştır (Apalı, 2018: 159). İşletmelerin mali tablolarının sunumu belirli dönem faaliyet sonuçlarıyla ilgilidir (Yalçın, 2020: 71-72). Grup şirketlerinin ve çok ortaklı yapıların konsolidasyon işlemleri ve muhaseyle ilgili politikaları işletmeyle ilgilenen taraflar için oldukça önemlidir (Tutar, 2026: 223). Bağlı ortaklık ve ana ortaklıkların sadece ekonomik bir birimmiş gibi raporlama yapılmasına yardımcı olan standart TFRS 10 standardıdır (Üçoğlu ve Fırat, 2019: 84-85). Bu tür toplulukların faaliyetlerinin konsolide edilmek suretiyle ilgili bilgi kullanıcılarına gerekli bilgiler sunulur (Erdem ve Gürbüz, 2020: 208). Birbirleriyle ilişkide olan grup şirketleri arasında grup içerisinde kâr payı avansının dağıtımı, bağlı ortaklığın ödeme yapması ve bu ödemeyi kabul eden ana ortaklık arasındaki ilişki şeklinde oluşur.

Grup içi eliminasyon etkisinde TFRS 10 “Konsolide Finansal Tablolar” standardına göre, grup firmaları arasında yapılan kâr payı avans hareketleri, konsolide tablolarda hem borçlar/varlık hem de gider/gelir açısından elimine edilmesi gerekmektedir (TFRS 10, 2018).

Eliminasyon işlemi aşağıdaki durumlarda yapılabilir:

- Ana ortak şirketin, bağlı ortaklığın tamamına sahip olması,
- Ana ortak şirketin, bağlı ortaklığa kısmen sahip olması,
- Ara holding şirketler vasıtasıyla yapılan avans dağıtımları.

TFRS 10 standardı kapsamında bağlı ortaklıktan ana ortaklığa kâr payı avans ödemesine ilişkin örnek vaka olayı aşağıda gösterilmiştir. Örnek vaka olaylarına ilişkin muhasebesel yevmiye kayıtları Tablo 4, Tablo 5, Tablo 6 ve Tablo 7’de yer almaktadır.

Örnek Olay: ENBD Holding A.Ş. (Ana Ortaklık), KYK Tekstil Sanayi A.Ş. bağlı ortaklığının hissesinin tamamına sahiptir. KYK Tekstil Sanayi A.Ş., ara dönem mali tablolarında var olan 20.000.000 TL kârından ENBD Holding’e 5.000.000 TL tutarında kâr payı avans ödemesini gerçekleştirmiştir.

Tablo 4. KYK Tekstil Sanayi A.Ş.’nin Yapacağı Yevmiye Kayıtları

Hesap Adı	İlgili Hesabın Açıklaması	Borç	Alacak
540 Dağıtılmamış Kârlar	Avans dağıtımının özsermayeye etkisi	5.000.000	
336 Grup İçi Borçlar	Holding'e borçlanma yapılması		5.000.000
(Ödeme Yapılınca)			
336 Grup İçi Borçlar	Borcun Ödenmesi Hali	5.000.000	
102 Bankalar Hesabı	Transferin Yapılması		5.000.000

Tablo 5. ENBD Holding A.Ş.’nin (Ana Ortaklık) Yapacağı Yevmiye Kaydı

Hesap Adı	İlgili Hesabın Açıklaması	Borç	Alacak
102 Bankalar Hesabı/136 Diğer Alacaklar	Avans Alacağı	5.000.000	
640 İştiraklerden Temettü Gelirleri	Tahakkuku Yapılmış Gelir		5.000.000

Tablo 6. Konsolide Tablolarda Eliminasyon Kayıtlarının Yapılması

Hesap Adı	İlgili Hesabın Açıklaması	Borç	Alacak
640 İştirak Gelirleri (Ana Ortaklık)	Grup İçi Gelirin Elimine Edilmesi	5.000.000	
540 Dağıtılmamış Kârlar (Bağlı Ortaklık)	Grup İçi Öz Sermaye Etkisinin Elimine Edilmesi		5.000.000

TFRS 10 standardı kapsamında kısmi kontrollü bağlı ortaklığın kâr payı avans ödemesi hesaplamasına ilişkin örnek vaka olayı aşağıda gösterilmiştir.

Örnek Olay: ENBD Holding A.Ş. (Ana Ortaklık), FSM Enerji A.Ş. bağlı ortaklığının %80 hissesine sahiptir. Kalan %20'lik pay azınlık paylarından oluşmaktadır. FSM Enerji A.Ş, toplam 1.000.000 TL kâr payı avans dağıtımını gerçekleştirmiştir.

Tablo 7. Kısmi Kontrollü Bağlı Ortaklığın Avans Kâr Payı Kayıtlarının Hesaplanması

Kalem	Toplam	Ana Ortaklık (%80)	Azınlık Payı (%20)
Kâr Payı Avans Tutarı	1.000.000 TL	800.000 TL	200.000 TL
Konsolide Elimine Edilen Tutar	800.000 TL	800.000 TL (Gelir Eliminasyonu)	-----
Azınlık Payı Etkisinde Kalan Tutar	200.000 TL	-----	200.000 TL

Azınlık paylarına ait 200.000 TL'lik avans, konsolide özkaynaklar tablosunda gösterilmesi gerekmektedir. Kâr payı avansının TFRS 10 standardı gereğince konsolidasyon sürecinde şu işlemler yapılmaktadır. İşlemde ya grup içi işlemler yoluyla elimine edilir ya da kâr payı avansları değerlendirilir. Bir başka yol ise; ödenecek temettüler ve ortaklardan alacaklar hesabı karşılıklı olarak kaydedilir ve grup içerisinde gelir ya da gider unsuru bakımından hiçbir şey oluşmaz.

Vergi Usul Kanunu'na bağlı olarak kâr payı avansı hesaplarda temettü olarak kayıt altına alınmışsa; bu durum karşısında öncelikli olarak kayıt altına alınan bu temettü tutarları TFRS'ye uygun olarak yeniden düzenlenir ve konsolidasyon eliminasyonu gerçekleştirilir.

5. SONUÇ

Son yıllarda tüm dünyada etki alanı içerisine alan teknolojik ve finansal gelişmeler işletmelere kriz ve risklerin yanında fırsatları da yanında beraber getirmektedir (Kınalı ve Ceran, 2025: 752). Ülkemizde irili ufaklı ve büyük olmak üzere pek çok işletme bulunmaktadır. İşletmelerin sahip oldukları mali bilgilerin doğru,

güvenilir, hatasız ve anlaşılabilir olması büyük önem arz etmektedir. Ayrıca işletmelerin sunmuş oldukları finansal bilgilerin ihtiyaca uygun olmasının yanı sıra açıklamaya çalıştığı hususların gerçeği yansıtması beklenmektedir (Erdoğan ve Benek, 2017: 204).

İşletmelerin geçmiş yıllarda yapmış oldukları hatalı sınıflandırmalar TFRS 1 ile düzeltilmekte iken; grup içi işlemlerin mali tablolar üzerindeki etkisini TFRS 10 yok etmektedir. Böylece mali tabloların karşılaştırılabilirliğinin yanında doğruluğuda artmaktadır.

Kâr payı avansının TFRS 1 ve TFRS 10 kapsamında karşılaştırmalı analizi Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8. Kâr Payı Avansının TFRS 1 ve TFRS 10 Kapsamında Karşılaştırmalı Analizi

Ana Kriter	TFRS 1 Etkisi	TFRS 10 Etkisi
Hedef	Geçiş Düzeltme Etkisi	Konsolidasyon Etkisi
Kâr Payı Avansı	Yeniden Düzenleme Sınıflandırma	Grup İçi Elimine Etkisi
Finansal Etkisi	Öz Sermayenin Düzenlenmesi	Grup İçi Etkilerin Minimize Edilmesi
Muhasebe Yaklaşımı	Kayıtların Geçmişe Dönük Düzeltme Kayıtlarının Yapılması	Kayıtların Geleceğe Dönük Elimine Edilmesi

Kâr payı avansı, Türk vergi mevzuatında yaygın bir uygulama alanı bulmakla birlikte TFRS kapsamında doğrudan bir kâr dağıtımı olarak kabul edilmemektedir. Ancak kâr payı avans dağıtımı işletmeler açısından hem mali tablolara kaydedilmesinde hem de konsolide raporlama açısından dikkat edilmesi gereken işlemlerden birisidir.

TFRS 1 standardı açısından kâr payı avans dağıtımı özsermayeden yapılan bir azalış işlemi olarak ele alınabilir ancak doğrudan gelir tablosuyla bu durumu ilişkilendirmek standarda uygun bir yaklaşım değildir.

TFRS 10 standardı açısından grup içi kâr payı avans tutarları, konsolide tablolar içerisinde hem borçlar-varlık hem de gider-gelir bakımından elimine edilmesinin gerekli olduğu ve bununla birlikte azınlık payları bulunmaktaysa bu durumda ayrıca belirtilip kayıt altına alınması gerekmektedir.

Bu çalışmada ulaşılan temel sonuçlar şunlardır:

- Her kâr payı avansı TFRS 1 kapsamında geriye dönük düzeltilir.
- TFRS 10 kapsamında ise grup içi işlemler elimine edilmelidir.
- TFRS yaklaşımı, finansal tabloların gerçeğe uygun sunumunu güçlendirmelidir.

Netice olarak TFRS 1, ilk geçişte işletmelerin finansal tablolarının hazırlanması sırasında önceki muhasebe uygulamalarından kaynaklanan ve TFRS hükümleriyle uyumlu olmayan kâr payı avansına ilişkin olarak kayıtların yeniden düzeltilmesine ve değerlendirilmesine yardımcı olur. TFRS uygulamaları kâr payı avansı gibi işlemlerin daha ihtiyatlı ve şeffaf bir şekilde raporlanmasını sağlamaktadır. Muhasebe meslek mensupları ile ilgili mali tabloların sunumundan sorumlu olan kişiler TFRS 1 açısından kâr payı avans dağıtımı hususunda özkaynakların azaltımı noktasında, TFRS 10 açısından da konsolidasyon eliminasyonuna ilaveten azınlık paylarının ayrımı noktasında gerekli bilgi, donanımına sahip ve gerçeğe uygun sunum yapmalıdır. Böylece işletmelerin mali tablolarının gerçeğe uygun doğru sunum ve sınıflandırmanın yapılması işletmenin mali tablo kullanıcıları olan iç ve dış paydaşların kararlarını daha pozitif yönde etkileyebilecektir.

KAYNAKÇA

- Açar, F. (2019). Halka Açık Şirketlerde Kâr Payı Avansının Vergilendirilmesi ve Muhasebeleştirilmesi. *Mali Çözüm*, 29, 185-192.
- Apalı, İ. (2018). Sermaye Şirketlerinde Kâr Payı Avansı Dağıtım Uygulaması Hakkında Türk Ticaret Kanunu ve Kurumlar Vergisi, Gelir Vergisi ile İlgili Esaslar. *Mali Çözüm Dergisi*, 28, 159-169.
- Arslanalp, H. (2013). *Kâr Payı Avansı Dağıtımı*. (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bozdemir, E. (2017). Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım İşlerinde Kâr Payı Avansı Dağıtım ve Bazı Özellikli Durumlar. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 10(2), 13-32.
- Çatıkkaş, Ö., Çelikdemir, N. Ç. ve Yatbaz, A. (2016). Kâr Payı Avansı Dağıtımında Vergisel Boyut ve Muhasebeleştirme: Örnek Uygulama. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 12(45), 439-461.
- Doğan, Z. ve Zozik, A. (2024). Kâr Payı Avansı Dağıtımının Muhasebeleştirilmesine İlişkin Öneriler. *Hitit Ekonomi ve Politika Dergisi*, 4(2), 36-51.
- Ensarioğlu, V. C. (2026). Sermaye Şirketlerinde Ortaklara Kâr Dağıtım-Huzur Hakkı-Borç Verilmesi İşlemlerinin Vergisel Riskleri. *İzmir Dayanışma*, 9, 1-8.
- Erdem, B. ve Gürbüz, G. (2020). TFRS-10 Konsolide Finansal Tablolar Standardına Göre Kontrol Gücündeki Değişimin Ampirik Analizi: Borsa İstanbul'da İşlem Gören Holding Şirketleri Üzerine Bir Uygulama. *Beykoz Akademi Dergisi*, 8(1), 208-222. doi:https://doi.org/10.14514/byk.m.26515393.2020.8/1.208-222.
- Erdoğan, M. ve Benek, A. (2017). Diğer Alacaklar Hesap Grubunun Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına (TFRS 1) Göre Açılış Finansal Tablolarına Aktarılması. *Kârabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 203-237.
- Kınalı, F. ve Ceran, Y. (2025). TFRS Kapsamında Entegre Rapor Uygunluğunun Finansal Performans Üzerindeki Etkisi: Borsa İstanbul'da Yüksek Katma Değerli Firmalar Üzerine Bir Uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 17(1), 751-769.
- Oktay, S. İ. (2025). Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Kâr Payı ve Tasfiye Payı Hakkı. *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 215-251. doi:https://izlik.org/JA57LW96PB.
- Serder, S. ve Çıplak, D. (2026). Anonim Şirketlerde Kâr Payı Hakkının Talep Edilebilirliğinin Değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Advanced Online Publication, 43-75. doi:https://doi.org/10.59399/cuhad.1882005.
- TFRS 1. (2019). https://www.kgk.gov.tr/TMSTFRS2019Seti/TFRS/TFRS_1.pdf > [Erişim Tarihi: 05.06.2026].
- TFRS 10. (2018). https://www.kgk.gov.tr/TMSTFRS2018Seti/TFRS/TFRS_10_2018.pdf > [Erişim Tarihi: 01.07.2026].
- Tutar, S. (2026). Türkiye'de Seçilmiş Şirketlerin Konsolide Finansal Tablolarındaki Raporlama Farklılıkları: TFRS 10, TFRS 12 ve TMS 28 Kapsamında Karşılaştırma Analizi. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, (77), 221-240. doi:https://doi.org/10.55322/mdbakis.1746354.
- Üçoğlu, D. ve Fırat, F. Z. (2019). TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı Kapsamında Grup İçi Satışlarla İlgili Yapılan Eliminasyon İşlemlerinin Ertelenmiş Vergi Etkileri. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 19(57), 83-104.
- Yalçın, S. (2019). TFRS, BOBİ FRS ve MSUGT'de Diğer İşletmelere Yapılan Finansal Araç Yatırımları: Muhasebeleştirme, Değerleme, Sunum ve Açıklamalar. *Alanya Akademik Bakış*, 3(3), 321-341. doi:https://doi.org/10.29023/alanyaakademik.574167.
- Yalçın, Z. (2020). TFRS 10 Standardı Konsolide Finansal Tablolar: Bir Uygulama Örneği. *İzmir YMMO Dergisi*, 2(2), 71-84.